

**Záznam z 5. zasadnutia
Rady vlády SR pre osoby so zdravotným postihnutím,
ktoré sa uskutočnilo dňa 27. februára 2024 o 10.00 hod.
v zasadacej miestnosti č. 117 Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR
Špitálska 4, 6, 8 v Bratislave**

1. Otvorenie

5. zasadnutie Rady vlády SR pre osoby so zdravotným postihnutím (ďalej len „rada“) otvoril a viedol štátny tajomník Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR Mgr. Branislav Ondruš. Všetkých privítal i v mene predsedu rady Erika Tomáša, ministra práce, sociálnych vecí a rodiny SR. Vyjadril potešenie, že s mnohými členmi rady sa nestretáva prvýkrát, nakoľko v minulosti pravidelne viedol zasadnutia.

Na úvod prítomných oboznámil, že sa čiastočne zmenilo zastúpenie v komore rady za verejnú správu v nadväznosti na personálne zmeny na jednotlivých rezortoch. Privítal nových prítomných členov rady Ing. Petru Halásovú- generálnu riaditeľku kancelárie ministra spravodlivosti SR a Ing. Petra Čvapeka, MBA, MPH- generálneho riaditeľa sekcie zdravia Ministerstva zdravotníctva SR. Ďalej informoval, že ďalšími novými členmi rady sú: JUDr. Denisa Žiláková MBA, LL.M.- štátna tajomníčka Ministerstva dopravy SR; JUDr. Tibor Bernaták- štátny tajomník Ministerstva kultúry SR; Ing. Radovan Majerský, PhD.- štátny tajomník Ministerstva financií SR a JUDr. Ivan Fufaľ- generálny riaditeľ sekcie personálnych a sociálnych činností Ministerstva vnútra SR. Zároveň privítal aj dvoch online pripojených členov rady- zástupcov komory za mimovládne neziskové organizácie. Prítomným poprial úspešné rokovanie.

➤ Kontrola uznášaniaschopnosti rady

Tajomníčka rady PhDr. Mária Homolová vykonala kontrolu uznášaniaschopnosti. Podľa čl. 10 ods. 3 štatútu rady je rada spôsobilá zasadať a uznášať sa, ak je prítomná nadpolovičná väčšina všetkých členov rady a zároveň nadpolovičná väčšina komory za mimovládne neziskové organizácie. Rada bola počas celého zasadnutia uznášaniaschopná.

➤ Schválenie návrhu programu zasadnutia

Po otvorení zasadnutia a kontrole uznášaniaschopnosti rady sa schvaľoval program 5. zasadnutia rady. Členovia rady dostali priestor na doplnenie programu a na uplatnenie pripomienok k navrhovanému programu.

Na doplnenie programu boli navrhnuté:

- RNDr. Branislav Mamojka, CSc. podpredseda rady a predseda Slovenského fóra osôb so zdravotným postihnutím- požiadal o prerokovanie témy ohľadne zrušenia dotácií v pôsobnosti Ministerstva spravodlivosti SR zameraných na presadzovanie, odporu a ochranu ľudských práv a slobôd a na predchádzanie všetkým formám diskriminácie, rasizmu, xenofóbie, antisemitizmu a ostatným prejavom intolerancie na rok 2024.

- Mgr. Ľubica Vyberalová, členka rady zastupujúca skupinu organizácií osôb s mentálnym postihnutím – požiadala zástupkyňu Ministerstva kultúry SR o informáciu o aktuálnom stave prípravy rezortnej výzvy v dotačnom programe Kultúra znevýhodnených skupín.
- Mgr. et Mgr. Jana Filipová členka rady zastupujúca skupinu organizácií osôb so sluchovým postihnutím (skupina osôb so stratou sluchu, ktorých primárnou formou komunikácie je posunkový jazyk)- uviedla, že bude informovať o pretrvávajúcich problémoch pri získavaní certifikátov pre tlmočníkov do posunkového jazyka, ktorí poskytujú tlmočnícku službu.
- JUDr. Zuzana Stavrovská, komisárka pre osoby so zdravotným postihnutím- požiadala o zaradenie Informácie o celoplošne zrušených príspevkov na bývanie pre odíedencov z Ukrajiny.

Program bol jednomyselne schválený a dodatočne navrhnuté podnety budú odprezentované v bode Rôzne:

2. Návrh Dodatku č. 1 k Štatútu Rady vlády Slovenskej republiky pre osoby so zdravotným postihnutím

PhDr. Mária Homolová, tajomníčka rady - prítomných informovala, že Návrh Dodatku č. 1 k Štatútu Rady vlády SR pre osoby so zdravotným postihnutím sa predkladá ako iniciatívny materiál z dôvodu potreby jeho aktualizácie. Uviedla, že predkladaným návrhom sa zosúladuje znenie Štatútu Rady vlády SR pre osoby so zdravotným postihnutím so zákonom č. 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy v znení neskorších predpisov takto: mení sa názov Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky na Ministerstvo školstva, výskumu, vývoja a mládeže SR a Ministerstva dopravy a výstavby SR na Ministerstvo dopravy SR. Dopĺňa sa Ministerstvo cestovného ruchu a športu SR a Úrad pre územné plánovanie a výstavbu SR. Zo štatútu sa zároveň navrhuje vypustiť slovo „stálym“, nakoľko § 2 ods. 3 zákona č. 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy neuvádza Radu vlády SR pre osoby so zdravotným postihnutím ako stály poradný orgán vlády. V súlade so zmenou názvu sa názov organizácie Národná rada občanov so zdravotným postihnutím v SR mení na Slovenské fórum osôb so zdravotným postihnutím, v zmysle informácie zo zasadnutia rady dňa 28. septembra 2023.

Vzhľadom na existenciu organizácií, ktoré združujú osoby so zdravotným postihnutím bez ohľadu na druh zdravotného postihnutia je potrebné zabezpečiť aj ich zastúpenie v Rade vlády SR pre osoby so zdravotným postihnutím. Preto sa navrhuje doplniť skupina organizácií, ktoré združujú osoby so zdravotným postihnutím bez ohľadu na druh zdravotného postihnutia, čo zároveň zabezpečí zachovanie paritného zastúpenia medzi komorami Rady vlády Slovenskej republiky pre osoby so zdravotným postihnutím.

Záver: Rada vlády SR pre osoby so zdravotným postihnutím jednohlasne schválila Návrh Dodatku č. 1 k Štatútu Rady vlády SR pre osoby so zdravotným postihnutím.

Ref:

Uznesenie Rady vlády SR pre osoby so zdravotným postihnutím č. 11 zo dňa 27. februára 2024.

3. Informácia k reforme posudkovej činnosti

JUDr. Martin Trnovec, riaditeľ odboru integrácie osôb so zdravotným postihnutím, Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR - prítomných informoval o poslednom vývoji reformy posudkovej činnosti. Uviedol, že 23. januára 2024 sa uskutočnilo 4. zasadnutie pracovnej skupiny, ktorá bola zriadená Ministerstvom práce, sociálnych vecí a rodiny SR. Členom pracovnej skupiny bolo predstavené paragrafové znenie návrhu zákona o posudkovej činnosti. Toto stretnutie sa uskutočnilo za prítomnosti štátneho tajomníka Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR Mgr. Branislava Ondruša, ktorý informoval členov pracovnej skupiny o veľmi podstatných veciach. Jednou z nich je, že Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR má záujem posunúť míľnik z Plánu obnovy komponentu 13 zo 4 kvartálu 2024 na 4 kvartál 2025. Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR intenzívne pracuje na príprave novely zákona. Od členov pracovnej skupiny dostali 81 strán pripomienok, ktoré priebežne vyhodnocujú. Výsledky budú oznámené členom pracovnej skupiny na 5. zasadnutí, ktoré sa uskutoční v marci 2024. Prebiehajú intenzívne rokovania s členmi pracovnej skupiny.

PhDr. Iveta Mišová, členka rady zastupujúca skupinu organizácií osôb s mentálnym postihnutím – ako členka pracovnej skupiny za našu radu ocenila aktívny prístup vedenia pracovnej skupiny, nakoľko sa rozbehla aktívna komunikácia. Považuje za dôležité upozorniť, že pripravovaný návrh zákona v navrhovanej podobe spôsobí, že niektoré osoby, ktoré majú zdravotné postihnutie z dôvodu zníženého intelektu a sú odkázané na kompenzácie sociálnych dôsledkov ich zdravotného postihnutia, tzv. „vypadnú“ zo systému, napriek tomu, že budú mať potreby v oblasti kompenzácií, tieto kompenzácie nebudú pre nich dostupné. Nevie, prečo sa zužuje príloha zákona a považuje to za rozpor s Dohovorom OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím.

Mgr. Branislav Ondruš, štátny tajomník Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR- uviedol, že sa bude vedenie ministerstva týmto podnetom detailne zaoberať.

JUDr. Zuzana Stavrovská, komisárka pre osoby so zdravotným postihnutím – podporila celú zmenu posudkovej činnosti, ale zdôraznila, aby nám nevypadávali zo systému ľudia, ktorí pomoc potrebujú, veľmi citlivo treba skúmať jednotlivé skupiny. Dodala, že skutočne ľudia s mentálnym postihnutím by podľa navrhovaného systému „vypadli“. Uviedla, že verí, že spoločnými silami dospejú k dobrému zákonu.

Podpredseda rady RNDr. Branislav Mamojka, CSc. a predseda Slovenského fóra osôb so zdravotným postihnutím – veľmi ocenil zmenu, ktorá nastala po tom, ako sa iniciatívy ujal pán štátny tajomník Mgr. Branislav Ondruš, ktorý navrhol model štruktúrovaných diskusií, zameraných na jednotlivé skupiny zdravotného postihnutia. Považuje to za veľmi užitočné, pretože sa ukázali konkrétne problémy. Navrhol uskutočniť aj rokovania, ktoré sa týkajú spoločných vecí. Poďakoval za nový postup, ktorý prispeje k lepšej formulácii materiálu.

PharmDr. Katarína Kluková, členka rady zastupujúca skupinu organizácií osôb so sluchovým postihnutím (skupina osôb so stratou sluchu, ktorých primárnou formou komunikácie je národný hovorený jazyk s využitím kompenzačných a zdravotníckych pomôcok)– upozornila, že aj v skupine, ktorú zastupuje hrozí, že tiež veľa ľudí „vypadne“ zo systému. Navrhla, aby sa spracovali modelové situácie, kde sa človek ocitne a tak budeme môcť návrh zákona lepšie doladiť.

Mgr. Branislav Ondruš, štátny tajomník Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR- zareagoval, že jeho prvým cieľom bolo vytvoriť čo najlepší časový priestor na to, aby nikto nemal

pocit, že sme sa dostatočne nevenovali niektorému problému. Máme pred sebou niekoľko mesiacov času, aby sme prešli všetkými debatami. Môžeme namodelovať situácie, aby sme zabránili riziku, že systém niekoho nespravodlivo obíde.

Záver: Rada vlády SR pre osoby so zdravotným postihnutím zobrala informáciu na vedomie.

4. Informácia o návrhu smernice o európskej karte zdravotného postihnutia a európskej parkovacej karte

JUDr. Martin Trnovec, riaditeľ odboru integrácie osôb so zdravotným postihnutím, Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR - prítomných informoval, že návrh smernice zverejnila Európska komisia dňa 6. septembra 2023. Návrhom smernice sa zavádza štandardizovaný európsky preukaz a karta, ktorý bude validovať ich status priznaný podľa národnej legislatívy a postupov domáceho členského štátu a bude zabezpečovať prístup k službám a výhodám poskytovaným zdravotne postihnutým osobám v inom členskom štáte na rovnakom princípe ako rezidentom. Európsky parkovací preukaz má za cieľ nahradiť doterajší formát vychádzajúci z odporúčania Rady z r. 1998, nakoľko rozdielna implementačná prax má za následok jej sťažené používanie naprieč členskými štátmi. Vyskytli sa taktiež prípady falšovania takéhoto preukazu a neakceptáciou niektorých členských krajín takéhoto preukazu, čo viedlo k udeľovaniu pokút osobám so zdravotným postihnutím. Smernica nemá za cieľ harmonizovať definíciu zdravotného postihnutia, ani postupy a podmienky rozhodujúce pre priznanie statusu osoby so zdravotným postihnutím, toto naďalej ostáva v kompetencii jednotlivých členských štátov.

Medzi hlavné dôvody predloženia návrhu smernice môžeme zaradiť:

Primárnym problémom, ktorému osoby so zdravotným postihnutím čelili, je neuznávanie ich statusu v inom členskom štáte a s tým k zamedzeniu prístupu k službám a iným výhodám bežne poskytovaným rovnakej kategórii občanov, to znamená, že došlo k narušeniu princípu rovnakého zaobchádzania. Rozdielne prístupy členských štátov a právna neistota odrádzajú osoby so zdravotným postihnutím od cezhraničnej mobility a limitujú ich právo na voľný pohyb, ktorý garantuje Európska únia. Osobám so zdravotným postihnutím, ktorým postavenie posudzujú a uznávajú príslušné orgány členských štátov, sa často priznávajú osobitné podmienky a preferenčné zaobchádzanie pri prístupe k rôznym službám, aktivitám a zariadeniam a to aj vtedy, ak sa v danom člensko štáte poskytujú bezodplatne, čo bolo pre osoby so zdravotným postihnutím diskriminačné. Návrh konečného kompromisného textu bol výsledok politickej dohody, ktorá vzišla z trialógov medzi Európskou komisiou, Európskym parlamentom a Radou Európskej únie, ktorou sa zavádza európsky preukaz zdravotného postihnutia a európsky parkovací preukaz. Kompromisný text návrhu smernice bol schválený na rokovaní COREPER 1 dňa 16. februára 2024. V zmysle kompromisného textu na smernici došlo k výrazným zmenám:

Táto smernica sa uplatňuje v rámci krátkodobého pobytu alebo návštevy inej členskej krajiny v trvaní maximálne troch mesiacov.

Za služby v zmysle čl. 57 Zmluvy o fungovaní Európskej únie sa považujú činnosti priemyselnej povahy; činnosti obchodnej povahy; činnosti remeselnej povahy; činnosti v oblasti slobodných povolání.

V službách osobnej dopravy, pod ktorú patrí letecká doprava, železničná, vodná, autobusová a autokarová doprava sa cestujúcim so zdravotným postihnutím a zníženou pohyblivosťou zaručuje právo na nediskrimináciou pri prístupe k doprave a bezplatnú pomoc v prípade potreby.

Smernica sa neuplatňuje na dávky sociálneho zabezpečenia, na osobité príspevkové alebo nepríspevkové peňažné dávky alebo vecné dávky sociálneho zabezpečenia, sociálnu ochranu alebo zamestnanosť.

Európsky preukaz zdravotného postihnutia bude vydaný bezplatne, okrem prípadov straty, alebo poškodenia.

Členské štáty majú možnosť predĺženia používania európskeho preukazu zdravotného postihnutia na obdobie dlhšie ako krátkodobý pobyt t.j. na tri mesiace v kontexte programov mobility EÚ alebo v iných prípadoch (napr. ERAZMUS).

Pre osoby so zdravotným postihnutím so zvýšenou potrebou podpory, alebo pre osoby, ktoré majú nárok na podporu formou osobnej asistencie, je možné pridať písmeno A na európsky preukaz zdravotného postihnutia. Obe karty budú obsahovať QR kód, aby sa zabránilo ich zneužívaniu.

Webová stránka Európskej únie bude dostupná vo všetkých jazykoch členských krajín a prístupných formátoch poskytne informácie o týchto dvoch kartách. Členské štáty budú musieť tiež poskytovať informácie verejnosti v dostupných formátoch.

Európsky preukaz zdravotného postihnutia sa vydáva vo fyzickej podobe a má byť dostupný aj v digitálnej podobe. Oprávnená osoba žiada buď jeden z dvoch, alebo oba preukazy naraz. Európsky preukaz zdravotného postihnutia a európsky parkovací preukaz sa vydávajú na základe žiadosti oprávnenej osoby.

Technické rozšírenie osobného rozsahu pôsobnosti smernice sa vzťahuje na štátnych príslušníkov tretích krajín s oprávneným pobytom na území členského štátu.

Členské štáty majú určiť kompetentný úrad zodpovedný za vydávanie, obmenu alebo odňatie oboch európskych kariet, a taktiež národné kontaktné miesto, ktoré umožní sprostredkovať dialóg medzi Európskou komisiou a členskými štátmi v súlade s procesom transpozície a implementácie smernice.

Členské štáty zabezpečia organizáciám reprezentujúcim osoby so zdravotným postihnutím efektívnu konzultáciu a zapojenie sa týchto organizácií do vývoja a implementácie oboch kariet.

Európska komisia v dohľadnej dobe vydá tzv. delegované akty, ktoré doplnia predmetnú smernicu. Transpozičná lehota bola stanovená na 30 mesiacov.

Plánujú uskutočniť tlačovú konferenciu za účelom informovania širokej verejnosti.

Podpredseda rady RNDr. Branislav Mamojka, CSc. a predseda Slovenského fóra osôb so zdravotným postihnutím informoval, že na základe iniciatívy poslankyne Európskeho parlamentu pani Lucie Ďuriš Nicholsonovej sa budú konať dve konferencie o tejto problematike v Bratislave 22. marca 2024 v Košiciach 25. marca 2024.

Záver: Rada vlády SR pre osoby so zdravotným postihnutím zoberala informáciu na vedomie.

5. Informácia o posune v reforme financovania sociálnych služieb

Mgr. Mária Machajdíkova riaditeľka odboru sociálnych služieb, Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR – informovala, že dňa 6. februára 2024 sa konalo ďalšie veľké stretnutie pracovnej skupiny za účelom vyhodnotenia pripomienok k prvému návrhu reformy financovania sociálnych služieb.

V rámci vnútrorezortného pripomienkového konania na Ministerstve práce, sociálnych vecí a rodiny SR bolo uplatnených viac ako 100 pripomienok; väčšina z nich sa týkala analytickej časti a budú zapracúvané postupne. Strešné organizácie zástupcov samospráv, verejní a neverejní poskytovatelia sociálnych služieb, Úrad komisárky pre osoby so zdravotným postihnutím a organizácie, Slovenské fórum osôb so zdravotným postihnutím a Platforma rodín detí so zdravotným znevýhodnením zaslali 215 pripomienok, z čoho 77 bolo zásadných. Nezpracovaných zostáva 30 pripomienok, zostávajú na ďalšiu otvorenú diskusiu. Najviac nedoriešených otázok zostáva v časti konkrétnych návrhov na ďalšie zmeny v právnej úprave a k rozpočtu; niektoré pripomienky boli príliš technického charakteru. Niektoré musia byť prerokované medzirezortne alebo na politickej úrovni.

Všeobecné pripomienky, o ktorých sa naďalej vo viacerých odborných a inkluzívnych formátoch diskutuje, sa týkajú kompetencií a zodpovedností samospráv za poskytovanie sociálnych služieb, podielu samospráv na financovaní sociálnych služieb, právnych foriem poskytovateľov sociálnych služieb a možností vytvárať zisk za účelom skvalitňovania sociálnych služieb. Otvorené sú aj témy spôsobu využitia príspevku na starostlivosť v rezorte zdravotníctva. Uskutočnilo sa stretnutie štátneho tajomníka Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR Mgr. Branislava Ondruša a Ing. Michala Štofka, PhD., štátneho tajomníka Ministerstva zdravotníctva SR, aby sme otvorili tieto témy a teraz môžeme s kolegami pracovať medzirezortne.

Ďalej v nadväznosti na otázku z predchádzajúceho zasadnutia rady prítomných informovala, že sa rozhodlo, že osobná asistencia nebude začlenená do tohto príspevku na starostlivosť.

Zostáva ale vyjasniť si hranicu medzi príspevkom na starostlivosť a príspevkom na osobnú asistenciu. Druhy a činnosti sociálnych služieb sa netýkajú len sociálnych služieb podmienených odkázanosťou na pomoc inej osoby, ale aj poradenstva, včasnej intervencie, krízovej intervencie, zosúladovania pracovného a rodinného života, opatrovateľskej starostlivosti a formálneho opatrovania. Témami sú aj ošetrovateľská starostlivosť v zariadeniach sociálnych služieb a rozsah jej financovania. Čaká nás náročná diskusia s Ministerstvom zdravotníctva SR a so zdravotnými poisťovňami o rozsahu ošetrovateľskej starostlivosti.

Oblasť, ktorú nemôžeme opomenúť je aj personálne zabezpečenie sociálnych služieb (zamestnanci, opatrovatelia). Prebiehajú tematické diskusie cez rezorty.

Pre spresnenie nastavenia vo financovaní sociálnych služieb sa vytvoril širší časový rámec (do konca roka 2024), čo by malo zabezpečiť takú mieru zhody hlavných aktérov procesu, ktorá umožní plynulý priebeh legislatívnych prác.

Mgr. et Mgr. Jana Filipová členka rady zastupujúca skupinu organizácií osôb so sluchovým postihnutím (skupina osôb so stratou sluchu, ktorých primárnou formou komunikácie je posunkový jazyk) - položila otázku, či sa v tejto reforme počíta aj s otázkou financovania tlmočnických služieb.

Mgr. Mária Machajdíkova riaditeľka odboru sociálnych služieb, Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR– aktuálne sa nepredpokladá, že by bola tlmočnicka služba zo systému vypustená.

JUDr. Zuzana Stavrovská, komisárka pre osoby so zdravotným postihnutím– uviedla, že už je na čase pohnúť sa s prácami, ktoré súvisia s podporovaným rozhodovaním. Apeluje na Ministerstvo spravodlivosti SR, kde sa snažia od roku 2008 prostredníctvom materiálu spracovaného Združením na pomoc ľuďom s mentálnym postihnutím, aby sa vláda začala zaoberať podporovaným rozhodovaním. Aktuálne je to nevyhnutné už aj v kontexte s touto reformou financovania sociálnych služieb a predovšetkým s implementáciou čl. 12 Dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím do nášho právneho poriadku. Absencia je nám permanentne vytykaná aj v správach výboru OSN k Východiskovej správe. Intenzívne sa snažia tlačiť na Ministerstvo spravodlivosti SR s touto témou, viac krát bola na rokovaní, žiaľ z úst štátnej tajomníčky za trvania pána ministra Karasa dostala informáciu, že na Ministerstve spravodlivosti SR toto nemá žiadnu prioritu. Bolo jej odporúčané obrátiť sa na politické strany, ktoré by si mohli dať tému do volebných programov. Uvedenej otázke sa venovala aj na spoločnej tlačovej konferencii s viacerými mimovládnyimi organizáciami. Žiaľ sa nič neudialo a táto téma ani nie je v programovom vyhlásení vlády.

Je potrebné sa začať venovať tejto téme v spojení s reformou financovania sociálnych služieb, kde samotní ľudia so zdravotným postihnutím budú vo veľkej miere rozhodovať o tom, ktoré finančné prostriedky na čo použijú.

PhDr. Iveta Mišová, členka rady zastupujúca skupinu organizácií osôb s mentálnym postihnutím– podporila pani komisárku. Uviedla, že Ministerstvo spravodlivosti SR za posledné roky vytvorilo pracovnú skupinu, ktorá pracovala na tejto téme a pred rokom vytvorila návrh materiálu, s ktorým sa už ďalej žiaľ nepracovalo. Potrebujeme len politickú vôľu a dotiahnuť túto tému do konca.

Podpredseda rady RNDr. Branislav Mamojka, CSc. a predseda Slovenského fóra osôb so zdravotným postihnutím- pripomenul, že v súčasnosti máme dávať návrhy na aktualizáciu Národného programu rozvoja životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím. Je tam bod, ktorý o problematike podporovaného rozhodovania hovorí. Považuje za potrebné túto úlohu vyhodnotiť a potom sa dozvieme aj postoj Ministerstva spravodlivosti SR.

PhDr. Iveta Mišová, členka rady zastupujúca skupinu organizácií osôb s mentálnym postihnutím – informovala, že v piatok 1. marca 2024 sa koná na Ministerstve práce, sociálnych vecí a rodiny SR stretnutie so zástupcami Ministerstva spravodlivosti SR, ale nie na úrovni štátnych tajomníkov.

Ing. Petra Halášová- generálna riaditeľka kancelárie ministra spravodlivosti SR– potvrdila, že uvedené stretnutie sa koná na sekcii ľudských práv Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR s generálnym riaditeľom Gaburom.

Mgr. Branislav Ondruš, štátny tajomník Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR- uviedol, že téma podporovaného rozhodovania bude zaradená na budúce zasadnutie rady v júni 2024 a Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR a Ministerstvo spravodlivosti SR predložia súvisiacu informáciu. Bilaterálne sa stretneme so zástupcami rezortu spravodlivosti, prediskutujeme si, čo vidíme ako reálne a možné a pripravíme s rezortom spravodlivosti informáciu.

Záver: Rada vlády SR pre osoby so zdravotným postihnutím zobrala informáciu na vedomie.

6. Informácia o výsledkoch národného projektu Deinštitucionalizácia sociálnych služieb – Podpora transformačných tímov

Miroslava Kinczer, odbor sociálnych služieb, Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR - Realizácia projektu trvala od augusta 2018 do decembra roku 2023. Cieľom bola podpora transformačných tímov pri tvorbe transformačných plánov zapojených zariadení sociálnych služieb, a tiež naštartovanie transformačných procesov v jednotlivých komunitách. Partnermi projektu boli Rada pre poradenstvo v sociálnej práci, Slovenská únia podporovaného zamestnávania a CEDA – Výskumné a školiace centrum bezbariérového navrhovania Fakulty architektúry Slovenskej technickej univerzity v Bratislave. Jednotliví partneri mali vo svojich expertných oblastiach akreditované vzdelávacie moduly, v ktorých poskytovali akreditované vzdelávanie, workshopy, konzultácie, informačné semináre. Týchto vzdelávacích aktivít sa zúčastnilo spolu 833 účastníkov, získali 2406 certifikátov a partneri poskytli 47805 hodín konzultácií. Do projektu bolo zapojených spolu 93 zariadení, 90 ich dotiahlo do úspešného konca, 28 zariadení, ktoré prešlo celým procesom sa zapojilo aj do Plánu obnovy. V najväčšej miere sa zapájali zariadenia, ktorých zriaďovateľom je vyšší územný celok. Mesto a obec a neverejný poskytovateľ mali po 15 zariadení.

Jednou z dôležitých aktivít projektu boli aj komunitné a osvetové aktivity bolo ich 35, ktorých sa zúčastnilo 766 účastníkov. Prebiehali aj rôzne mediálne výstupy, spolu ich bolo 45 (vystúpenia v reláciách Michala Oláha, set spotov Cesty istoty, reportáže, putovná výstava v 9 mestách, odborné články). Súčasťou projektu bola aj príprava vizuálneho fondu, fotografickej databázy sociálneho fotografa Matúša Zajaca- Cesta k nezávislému životu. Jedinečný vzhľad do procesu transformácie priniesol expert so skúsenosťou, ktorý obohatil vizuálny fond ďalšími 500 fotografiami. Výstupom projektu boli dve publikácie - Záverečná publikácia Národného projektu *Zmena je tu* a publikácia *Analýza hodnotení pripravenosti zapojených zariadení*. Hodnotenie pripravenosti bolo vstupným dokumentom, ktorý bude- v kontexte Dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím tvoriť aj základný podklad pre prípravu transformačných plánov konkrétnych zariadení v jednotlivých oblastiach, a to sú sociálne služby, aktivizácia, zamestnávanie a zmeny fyzického prostredia.

V súčasnosti pripravujeme nadväzujúci Národný projekt s pracovným názvom „Podpora poskytovania komunitných a kvalitných sociálnych služieb“. Aktuálne sa ukončuje výber partnerov tohto Národného projektu a príprava zámeru. Obsahovo je projekt zameraný na pokračovanie v podpore zariadení v procese deinštitucionalizácie ale aj na podporu poskytovateľov pri naplňaní štandardov kvality, prípravu zástupcov cieľových skupín, prijímateľov, aby sa mohli zúčastniť výkonu dozoru v inšpekcii v sociálnych veciach, podpora poskytovateľov pri využívaní inovatívnych metód práce s prijímateľmi s mentálnym postihnutím a s poruchou autistického spektra. Samostatnou aktivitou budú osvetové aktivity formou rozsiahlej informačnej kampane v oblasti ľudských práv a sociálnych služieb zameraných na človeka.

Mgr. Ľubica Vyberalová, členka rady zastupujúca skupinu organizácií osôb s mentálnym postihnutím- vítajú, že sa po období stagnácie rozbehol proces deinštitucionalizácie, pretože sa najviac dotýka ľudí s mentálnym postihnutím, ktorí žijú v týchto zariadeniach v nedôstojných podmienkach.

Mária Helexová, zástupkyňa skupiny organizácií osôb s duševnými poruchami a poruchami správania- zdôraznila najmä zraniteľné postavenie osôb s poruchami autistického spektra.

Upozornila, že aj tejto cieľovej skupine je potrebné venovať náležitú pozornosť, a to nielen pri príprave reformy financovania sociálnych služieb. Informovala, že na Ministerstve práce, sociálnych vecí a rodiny SR bola koncom roku 2019 zriadená pracovná skupina, ktorá už zanikla.

Mgr. Mária Machajdíkova riaditeľka odboru sociálnych služieb, Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR- uvedomujú si túto skutočnosť. V tejto fáze vedia pracovať s poskytovateľmi sociálnych služieb, ktorí nie sú dostatočne zručnostne vybavení na prácu s osobami s poruchou autistického spektra.

Mgr. Branislav Ondruš, štátny tajomník Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR- zareagoval, že obnovia komunikáciu s ľuďmi, ktorých dnes takmer nikto ani len nepočúva. Okrem toho naše ministerstvo pripraví v priebehu tohto roka osobitý projekt, ktorým budeme na obdobie aspoň štyroch najbližších rokov testovať, aké služby a aké poradenstvo deti i dospelí s poruchou autistického spektra potrebujú. Samotný projekt nastavíme práve v spolupráci s občianskymi združeniami, ktoré sa ľuďom s autizmom venujú, aby sme testovali prioritne také služby, ktoré im najviac chýbajú. A tiež, aby projekt bol administratívne nenáročný, aby sme sa vyhli zbytočnej byrokracii. Osobne dá veľký pozor, aby sme finančné prostriedky rozdelili spravodlivo do všetkých regiónov Slovenska, nesmie sa stať, že ľudia s poruchou autistického spektra z východu alebo severu Slovenska k podpore nebudú mať prístup.

Alena Novotná, Úrad komisára pre deti- upozornila na dôležitosť zakotvenie peer poradenstva v zákone.

MUDr. Zuzana Matzová, zástupkyňa Rady vlády SR pre duševné zdravie- ako detská psychiatrička, víta snahu a záujem pomôcť rodinám s deťmi a aj s dospelými s poruchou autistického spektra. Vníma, že situácia ľudí s poruchou autistického spektra je naozaj špecifická, iná, jedinečná v mnohých oblastiach a aj ich potrieb.

Záver: Rada vlády SR pre osoby so zdravotným postihnutím zobrala informáciu na vedomie.

7. Informácia o príprave inštruktážneho videa pre osoby so sluchovým postihnutím k nadchádzajúcim prezidentským voľbám.

PhDr. Mária Homolová, tajomníčka rady- na úvod prítomných informovala, že táto iniciatíva vznikla na základe podnetu Mgr. et Mgr. Jany Filipovej, členky rady zastupujúcej skupinu organizácií osôb so sluchovým postihnutím (skupina osôb so stratou sluchu, ktorých primárnou formou komunikácie je posunkový jazyk). Vysvetlila, že pani Filipová dávnejšie pred komunálnymi voľbami pripravila svojpomocne video tlmočené do slovenského posunkového jazyka, obsahom ktorého boli informácie týkajúce sa volieb, ktoré zverejnila na stránke organizácie, ktorú zastupuje. Nakoľko si uvedomovala potrebu, aby takéto informácie prostredníctvom videa boli dostupné všetkým osobám so sluchovým postihnutím, obrátila sa na tajomníčku rady so žiadosťou o odkomunikovanie takejto požiadavky s vecne príslušnými zástupcami Ministerstva vnútra SR. Zo strany tajomníčky rady bola nadviazaná spolupráca s Ministerstvom vnútra SR s pani riaditeľkou Ing. Evou Chmelovou, riaditeľkou odboru volieb, referenda a politických strán, s Ministerstvom kultúry SR a RTVS, zorganizovala online stretnutie aj za prítomnosti členiek rady zastupujúcich skupinu organizácií osôb so sluchovým postihnutím pani Filipovej a Klukovej. V tejto veci sa osobne angažovali aj pán štátny tajomník

Ministerstva vnútra SR pán Krauspe a štátny tajomník ministerstva kultúry SR pán Bernaták.

Výsledkom je spracovanie balíka grafických spotov k prezidentským voľbám 2024, ktoré sú opatrené textom zároveň načítaným a tlmočeným do slovenského posunkového jazyka, ktorý zabezpečí ich prístupnosť aj pre osoby so zrakovým znevýhodnením.

Mgr. Branislav Šanta, intendant Programovej služby 2 Slovenskej televízie- prítomných informoval, že veľmi ocenili aj s kolegami z Rozhlasu a televízia Slovenska, že prišla takáto iniciatíva a mohli v rámci volebného informačného servisu pripraviť tieto spoty. Pripravila ich sekcia marketingu a komunikácie pod vedením pani Ľapákovéj a všetko zastrešoval pán Rončák.

Desať spotov (Kedy budú voľby – Kto môže voliť – Ako sa bude hlasovať – Hlasovací preukaz – Volebné moratórium – Volebné prieskumy a ankety – Hlasovanie do prenosnej volebnej schránky – Pomoc s hlasovaním - Platnosť hlasovacích lístkov – Volebné desatoro), ktoré budú vysielané v rámci informačného volebného servisu. Spoty č. 1, 4 a 10 majú uspôsobenú verziu aj pre druhé kolo prezidentských volieb, ostatné sú univerzálne. Budú vysielané od 16. februára 2024 do 6. apríla 2024. Nasadenie pre osoby so sluchovým postihnutím je televízne – čiže je to televízna Jednotka, Dvojka, 24 a športový okruh RTVS Šport. Pre všetkých ostatných aj Rádio Slovensko, Rádio Regina (Západ – Stred – Východ), Rádio Devín a Rádio FM. Sekcia nových médií RTVS bude šíriť spoty aj sociálnymi sieťami, najmä na najsilnejšej televíznej - spravodajskej – stránke. Hlavnou hrdinkou týchto spotov je pani Mária Košútová, ktorá tlmočí tieto spoty do slovenského posunkového jazyka a je prítomná aj na dnešnom zasadnutí.

Prítomní mali možnosť si priamo na zasadnutí rady pozrieť niektoré spoty.

Spoty sú spracované zrozumiteľne, sú graficky čisté, čitateľné, s pomalším tempom reči, viditeľnými písmenami a s dostatočne veľkým umiestnením tlmočníka v obraze.

Podpredseda rady RNDr. Branislav Mamojka, CSc. a predseda Slovenského fóra osôb so zdravotným postihnutím- ocenil využiteľnosť spotov aj pre seniorov, ako aj osoby so zrakovým postihnutím.

Mária Košútová, tlmočička do slovenského posunkového jazyka – uviedla, že v televízii tlmočia správy od 1. januára 1990. Uviedla, že správy majú veľmi rýchle tempo. Víta, že bolo pripravené takéto video, čo je veľmi dobré pre nepočujúcich. Poprosila o to, aby pri príprave videa k eurovoľbám a ďalším voľbám- aby text, ktorý je načítaný moderátorom, aby nemal také rýchle tempo, ako správy. Tým, že tempo čítania bolo veľmi rýchle, musela prispôbiť svoje tempo. Bolo výhodou, že text dostala dopredu. To čo počula, musela akoby „naháňať“, aby všetko pretlmočila tak, ako sa dá. Jej návrh do budúca je, aby sa mohli dohodnúť na nejakom spôsobe, aby si mohla text prepísať a dať ho na čítačku. Potom to bude veľmi dobré.

Mgr. Branislav Ondruš, štátny tajomník Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR- uviedol, že je to veľmi pozitívny čin. Berie to ako prvý krok k tomu, aby sa takýto systém oboznamovania sa nepočujúcich ľudí s dôležitými informáciami za účelom, aby si mohli uplatňovať svoje občianske práva stali súčasťou systému informovania a podpory uplatňovania občianskych práv zo strany nepočujúcich ľudí. Podakoval tajomníčke rady, štátnym tajomníkom Krauspemu a Bernatákovi a všetkým, ktorí boli do tejto veci zapojení. Prítomných ubezpečil, že do budúcnosti si to zoberú

ako príklad, ktorý budú nasledovať a ktorý sa stane súčasťou minimálne prvej fázy prípravy všetkých volieb.

Mgr. et Mgr. Jana Filipová členka rady zastupujúca skupinu organizácií osôb so sluchovým postihnutím (skupina osôb so stratou sluchu, ktorých primárnou formou komunikácie je posunkový jazyk)- poďakovala tajomníčke rady pani Homolovej. Ďalej poďakovala aj pani Klukovej za spoluprácu a vyjadrila potešenie, že konečne posunkujúci a neposunkujúci vedia spolupracovať. Bude vďačná za obidve skupiny, keď takéto informačné videá budú dostupné. Pretože sluchovo postihnutí tým, že je tam veľká informačná a komunikačná bariéra, nemajú prístup k informáciám.

Podpredseda rady RNDr. Branislav Mamojka, CSc. a predseda Slovenského fóra osôb so zdravotným postihnutím- informoval, že za nevidiacich mal možnosť si videá vypočuť a sú veľmi dobre a zrozumiteľne spracované. Poďakoval za celú skupinu zrakovo postihnutých osôb.

Mgr. Branislav Ondruš, štátny tajomník Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR- navrhol prijať uznesenie, prostredníctvom ktorého rada vyjadrí poďakovanie tajomníčke rady za iniciatívny prístup a poďakovanie za spoluprácu všetkým zainteresovaným ľuďom zo všetkých ministerstiev a z Rozhlasu a televízia Slovenska.

Zároveň požiadal zástupcov rezortu vnútra a kultúry, aby odovzdali poďakovanie pánovi štátnemu tajomníkovi Ministerstva vnútra SR pánovi Krauspemu a štátnemu tajomníkovi Ministerstva kultúry SR pánovi Bernaťákovi.

Záver: Rada prijala jednohlasne uznesenie, prostredníctvom ktorého vyjadrila poďakovanie tajomníčke rady za iniciatívny prístup a poďakovanie za spoluprácu všetkým zainteresovaným ľuďom zo všetkých ministerstiev a z Rozhlasu a televízia Slovenska.

Ref:

Uznesenie Rady vlády SR pre osoby so zdravotným postihnutím č. 12 zo dňa 27. februára 2024.

8. Plán realizácie navrhnutých opatrení vyplývajúcich zo strategického dokumentu Podpora sociálneho začleňovania osôb s mentálnym postihnutím a s poruchami autistického spektra a pokračovanie nadrezortnej spolupráce- podnet členiek rady, zastupujúcich skupinu organizácií osôb s mentálnym postihnutím

Mgr. Branislav Ondruš, štátny tajomník Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR- uviedol, že Strategický dokument je výstupom z Národného projektu Podpora sociálneho začleňovania pre vybrané skupiny osôb so zdravotným postihnutím, kde bolo kľúčové nastaviť nadrezortnú koordinovanú podporu pre cieľovú skupinu. Účelom stretnutí bolo spolu s cieľovou skupinou pomenovať potreby cieľovej skupiny a reflektovanie rezortov na ich potreby. Celý dokument má odporúčací charakter.

PhDr. Iveta Mišová, členka rady zastupujúca skupinu organizácií osôb s mentálnym postihnutím- uviedla, že Národný projekt „Podpora sociálneho začleňovania pre vybrané skupiny osôb so zdravotným postihnutím“ bol realizovaný od októbra 2021 do decembra 2023 z prostriedkov Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja.

Ďalej uviedla, že cieľom projektu bola Podpora začlenenia ľudí vylúčených alebo ohrozených sociálnym vylúčením špecificky ľudí so zdravotným postihnutím s dôrazom na osoby s mentálnym

postihnutím a poruchou autistického spektra. Zlepšenie ich životnej situácie prostredníctvom nastavenia systémovej podpory a zvyšovanie kvality odborných činností najmä v oblasti sociálnych služieb a služieb zamestnanosti. Keďže bola členkou pracovnej skupiny, ktorá vytvárala strategický dokument, v ktorom boli navrhnuté určité opatrenia, zdalo sa jej veľmi dôležité, aby na pôde rady, (keďže v pracovnej skupine sme sa to nedozvedeli), sme sa zamysleli nad tým, čo sa bude diať ďalej a aby pokračovala medzirezortná spolupráca viacerých ministerstiev. Zdôraznila, že by bolo na škodu, keby sa s touto spoluprácou ďalej nepokračovalo.

Mgr. Mária Machajdíkova riaditeľka odboru sociálnych služieb, Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR- Strategický dokument, ktorý vznikol a bol prezentovaný a odsúhlasený členmi pracovnej skupiny nebol schválený všetkými členmi, hlavne zástupcami ministerstiev. Dôvodom bola skutočnosť, že mnohé opatrenia neboli rozpracované do takej miery, aby rezorty vedeli presne, čo sa očakáva. Mnohé boli v deklaratívnej rovine, niektoré mali za to, že sú rozpracované v pracovnej skupine k reforme financovania sociálnych služieb a v tej fáze, keď sa schvaľoval tento strategický výstup, sme nevedeli ku všetkému zaujať konečné stanovisko. Na stretnutí hovorila za odbor sociálnych služieb, že mnohé navrhované opatrenia a strategický dokument berieme ako jeden z podkladov k samotnej koncepcii.

Doplnila, že Národný projekt -Podpora poskytovania kvalitných a komunitných služieb by v sebe mal vytiahnuť to dobré zo strategického dokumentu a chceli by zachovať medzirezortnú spoluprácu, pretože to považujú za dôležité. Partnersky má záujem spolupracovať česká organizácia Národné centrum pro autizmus (NAUTIS).

JUDr. Zuzana Stavrovská, komisárka pre osoby so zdravotným postihnutím- uviedla, že z podnetov, ktoré rieši jej úrad - jednoznačne vyplýva značná absencia ambulantných a denných služieb aj pre ľudí s autizmom, prevažne detí. Zdôraznila, že tieto deti sú zvyčajne vylučované na domáce vyučovanie a nemajú centrá, do ktorých by chodili a služby, ktoré by využívali; dokumentujú to aj skúsenosti, ktoré vyplynuli z výjazdových dní komisárky. Aj s ohľadom na cieľ reformy vyzvala, aby cieľovej skupine osôb s mentálnym postihnutím a s poruchami autistického spektra bola venovaná náležitá pozornosť v celom spektre ľudí, ktorí odborné služby potrebujú.

Mgr. Stanislav Stražay, zástupca Ministerstva financií SR- uviedol niekoľko poznámok k financovaniu, resp. finančným dopadom opatrení predložených v strategickom dokumente; vzhľadom na obsah prerokúvaného bodu tieto neboli ďalej diskutované.

Mgr. Branislav Ondruš, štátny tajomník Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR- ubezpečil, že rezort považuje národný projekt „Podpora sociálneho začleňovania pre vybrané skupiny osôb so zdravotným postihnutím“ a strategický dokument, ktorý je jeho výstupom, za navigáciu pre realizáciu opatrení na podporu začleňovania tejto cieľovej skupiny. Opatrenia budú zohľadňované pri príprave koncepcie reformy financovania sociálnych služieb a pri reforme posudkovej činnosti. Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR bude postupne komunikovať s rezortmi, ktorých sa týkajú jednotlivé odporúčania zo strategického dokumentu. Je nepravdepodobné, že by sa tieto odporúčania mohli realizovať bez dopadov na výdavky verejných financií; rezort bude preto racionálne pristupovať k napĺňaniu jednotlivých návrhov, budú určené priority a zdroje financovania.

Na septembrovom zasadnutí rady vlády si zhrnieme, čo sa za pol roka udialo, ako sa nám darí plán realizácie navrhnutých opatrení v strategickom dokumente uskutočňovať. Zdôraznil, že rada je

poradným orgánom vlády a je platformou na to, aby sme tu otvárali otázky, ktoré majú nadrezortný charakter a ktoré považujete za dôležité pre skvalitňovanie života ľudí so zdravotným postihnutím.

Záver: Rada vlády SR pre osoby so zdravotným postihnutím zobrala informáciu na vedomie.

9. Podpora debarierizácie priestorov zariadení sociálnych služieb dlhodobej starostlivosti bez ohľadu na kapacitu zariadení – podnet členky rady, zastupujúcej Združenie samosprávnych krajov SK 8

Ing. Vladimír Pauco, riaditeľ odboru sociálnych vecí Košického samosprávneho kraja (zastupoval členku rady Ing. Adriánu Grigovú) - v obsiahlejšom vysvetlení uviedol, že samosprávy nie sú schopné financovať odstraňovanie bariér v nimi prevádzkovaných zariadeniach sociálnych služieb, čím sa výrazne zvyšuje investičný dlh. Apeloval na to, aby štát prispel a našiel dodatočné finančné zdroje na zabezpečenie debarierizácie zariadení sociálnych služieb, ktorých zriaďovateľmi sú vyššie územné celky, mestá a obce, ale aj neverejní poskytovatelia. Mal záujem len upozorniť na problém, pretože stále sa spomína deinštitucionalizácia, Plán obnovy, kde sa hovorí o prechode na komunitnú formu a zabúda sa na vyše 30.000 klientov v zariadeniach sociálnych služieb s jednotlivými druhmi posudzovaných sociálnych služieb, ktoré určite nevieme nahradiť ani v strednodobom horizonte.

Mgr. Branislav Ondruš, štátny tajomník Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR- uviedol, že každý bod dnešného rokovania je spojený s verejnými výdavkami, a to zväčša so zvýšením výdavkov zo strany štátu. Zdôraznil, že rezort si je vedomý rozdielu medzi spolufinancovaním sociálnych služieb zo strany štátu v prípade miestnych samospráv a krajských samospráv a toto je jedna z tém, ktorá bude riešená v rámci reformy financovania sociálnych služieb. Navrhujú sa aj zásadnejšie zmeny, napr. prerozdelenie kompetencií vo vzťahu k jednotlivým sociálnym službám medzi miestnou a krajskou samosprávou. Uviedol, že prípravu reformy sme si načasovali tak, že rok 2024 máme vyhradený na koncepciu nastavenia financovania zdrojov sociálnych služieb a rok 2025 bude rokom prípravy legislatívy. Prijatie nového systému sociálnych služieb bude nevyhnutne znamenať zvýšenie verejných výdavkov na financovanie sociálnych služieb. Ako uviedol, keď sa pozrieme na to, koľko Slovenská republika vydáva na sociálnu starostlivosť, aj keby sme to rozmenili na drobné v podobe sociálnych služieb z verejných zdrojov ako podielu výdavkov na hrubom domácom produkte, tak patríme medzi podpriemerných z hľadiska OECD, aj pokiaľ ide o Európsku úniu. Rezort práce, sociálnych vecí a rodiny si je preto absolútne vedomý, že zmobilizovať dodatočné zdroje oproti tým, ktoré tu dnes sú bude potrebné.

PhDr. Mgr. Darina Kválová, PhD.- Inštitút pre výskum práce a rodiny- Spýtala sa na možnosť podporiť túto oblasť zo zdrojov ERDF zo zdrojov Európskej Únie.

Mgr. Branislav Ondruš, štátny tajomník Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR- prostriedky z Európskeho fondu regionálneho rozvoja pre Slovenskú republiku pre programovacie obdobie 2021-2027 sú v tejto chvíli rozdelené a ich účel je určený. Je určený v dokumente, ktorý sa nazýva Program Slovensko 2021-2027, ktorý schválila predošlá vláda a schválila ho aj Európska komisia. My chceme využiť nariadenie Európskej komisie o povinnej revízii operačných programov v polovici programovacieho obdobia, čo je rok 2024, a chceme vstúpiť do Programu Slovensko a aj do aktuálneho nastavenia priorít a cieľov programu, ktoré majú byť financované zo zdrojov

Európskeho fondu regionálneho rozvoja, ale v tejto chvíli nevieme s tým nič urobiť. V tejto chvíli neexistuje žiadna iná legálna možnosť, len jednoducho realizovať Program Slovensko tak, ako je schválený, pretože ho schválila Európska komisia a podpísala o tom zmluvu s vládou Slovenskej republiky v roku 2021. Tá zmluva je v tejto chvíli záväzná.

Uvedomujeme si aj investičný dlh, hovorili sme o ňom na stretnutí s predstaviteľmi SK 8 v januári 2024 na ministerstve a tak isto si uvedomujeme, že tu máme Európsky fond regionálneho rozvoja, berte do úvahy, že niekto iný, nie my rozhodol ako sa prostriedky z ERDF vyčlenené pre Slovenskú republiku majú rozdeliť. Dodal, že súčasná vláda má veľmi obmedzené možnosti, ako toto prerozdelenie zmeniť, lebo si to vyžaduje zmenu medzivládnej zmluvy medzi Slovenskou republikou a Európskou komisiou. Na jeseň začneme diskutovať s Európskou komisiou o revízii programu a o možných presunoch týchto prostriedkov na iné ciele a priority, než je to v súčasnosti zadané v programe.

PhDr. Iveta Mišová, členka rady zastupujúca skupinu organizácií osôb s mentálnym postihnutím – uviedla, že v marci 2022 upozorňovali na pôde výboru na to, že nie všade v zariadeniach je zabezpečená bezbariérovosť a niekde nie je možné ani legislatívou dané požiadavky na prostredie objektov sociálnych služieb a protipožiarne opatrenia naplniť a vždy vzniká potenciálne riziko ohrozenia a vtedy sa prijalo uznesenie, zriadiť pracovnú skupinu, v ktorej budú zastúpení odborníci z Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR, Ministerstva vnútra SR, Ministerstva zdravotníctva SR, Úradu komisára pre osoby so zdravotným postihnutím, samosprávy a zástupcov relevantných MVO, a práve táto pracovná skupina mala vyhodnocovať havarijné stavy v objektoch sociálnych služieb a navrhnúť opatrenia na ich odstránenie.

Mgr. Branislav Ondruš, štátny tajomník Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR – zareagoval, že havarijné stavy vedia identifikovať aj samotní poskytovatelia sociálnych služieb. Uviedol, že aj na havarijné stavy dávame finančné prostriedky v rámci dotačného programu Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR. Skonštatoval, že aké návrhy opatrenia by navrhla takáto pracovná skupina. Jedine také návrhy, že treba dať finančné prostriedky, aby sa havarijný stav opravil, alebo zariadenie zatvoril. Úprimne povedané na to netreba pracovnú skupinu, pretože ak dochádza k ohrozeniu zdravia alebo života, tak prevádzkovať takéto zariadenie je protizákonné. Zákon hovorí jasne, že každý poskytovateľ sociálnej služby je povinný počas celého obdobia poskytovania služby dodržiavať všetky zákonné predpisy. Akonáhle je niekto, kto neposkytuje sociálnu službu v súlade so zákonom, tak by mu mal samosprávny kraj zrušiť registráciu.

Ak pani Mišová považuje za potrebné zriadiť takúto pracovnú skupinu, on s tým nemá problém, dá pokyn na jej vytvorenie, len má obavu o efektivitu takéhoto riešenia.

JUDr. Zuzana Stavrovská, komisárka pre osoby so zdravotným postihnutím – upresnila, že po nešťastnom požiari v Osadnom bola v roku 2022 výzva zo strany Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR a úloha pre všetky zariadenia sociálnych služieb s celoročnou pobytovou formou, aby nahlásili problémy súvisiace so zabezpečením protipožiarnej ochrany a jednotlivé zariadenia sociálnych služieb mali hlásiť, čo potrebujú k tomu, aby ochrana klientov a zamestnancov bola zabezpečená. Vtedy mal na starosti túto agendu pán Hudák a do dnešného dňa nevieme, ako to celé dopadlo, pretože vtedy sa ministerstvo zaviazalo, že upraví dotačný program, aby mohlo ministerstvo poskytnúť finančnú podporu tým zariadeniam, ktoré nahlásili, že majú problém zabezpečiť ochranu osôb pred požiarmi.

Mgr. Branislav Ondruš, štátny tajomník Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR- na základe požiadavky komisárky pre osoby so zdravotným postihnutím bude do programu júnového zasadnutia rady vlády zaradené vyhodnotenie tejto úlohy (nahlasovanie problémov súvisiacich so zabezpečením protipožiarnej ochrany v zariadeniach sociálnych služieb). Bude nás zaujímať, ako sa skompletizovali požiadavky a návrhy a čo sa s nimi ďalej robilo a podľa toho navrhne ďalšie riešenie.

Záver: Rada vlády SR pre osoby so zdravotným postihnutím zobrala informáciu na vedomie.

10. Rôzne

10. A/- Reakcia na zrušenie dotácií v pôsobnosti Ministerstva spravodlivosti SR zameraných na presadzovanie, podporu a ochranu ľudských práv a slobôd a na predchádzanie všetkým formám diskriminácie, rasizmu, xenofóbie, antisemitizmu a ostatným prejavom intolerancie na rok 2024.

RNDr. Branislav Mamojka, CSc. podpredseda rady a predseda Slovenského fóra osôb so zdravotným postihnutím- priamo na rokovaní požiadal o prerokovanie témy ohľadne zrušenia dotácií v pôsobnosti Ministerstva spravodlivosti SR zameraných na presadzovanie, podporu a ochranu ľudských práv a slobôd a na predchádzanie všetkým formám diskriminácie, rasizmu, xenofóbie, antisemitizmu a ostatným prejavom intolerancie na rok 2024.

Uviedol, že je pre nich prekvapujúce a deprimujúce, že ministerstvo vyhlásilo výzvu na predkladanie projektov, nechalo organizácie pripraviť projekty, vyhodnotilo projekty v prvom kole a deň pred vypočutím uchádzačov výzvu zrušilo. Z tejto jedinej dotačnej schémy na presadzovanie, podporu a ochranu ľudských práv boli počas celej jej histórie viackrát podporené organizácie osôb so zdravotným postihnutím. Napríklad len v rokoch 2017 – 2023 to boli: Združenie na pomoc ľuďom s mentálnym postihnutím v SR, Platforma rodín detí so zdravotným znevýhodnením, Liga za duševné zdravie, Informačné centrum pre osoby so sluchovým postihnutím, Slovenský zväz telesne postihnutých, Národná rada občanov so zdravotným postihnutím v SR, Národné komunikačné a informačné centrum nepočujúcich a nedoslýchavých v SR.

Ministerstvo spravodlivosti SR oznámilo, že finančné prostriedky zo zrušenej výzvy plánuje presunúť na pomoc najzraniteľnejším obetiam násilia a ochranu ich ľudských práv. Nespochybnujeme význam podpory projektov určených obetiam násilia. Vnímame však ako veľmi necitlivé, že ostatné skupiny, ktorých práva na Slovensku stále nie sú v plnej miere dodržiavané boli z výzvy vylúčené.

Presadzovanie, ochrana a uplatňovanie ľudských práv sú základnou potrebou ľudí so zdravotným postihnutím a najvyššou prioritou ich organizácií. Preto sa obracajú na ministra spravodlivosti s touto naliehavou žiadosťou o prehodnotenie jeho rozhodnutia o zrušení predmetnej výzvy.

Mgr. Branislav Ondruš, štátny tajomník Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR- osloví štátnych tajomníkov Ministerstva spravodlivosti SR, požiada ich o stretnutie a bude im tlmočiť náš postoj, že považujeme za nevyhnutné, aby Ministerstvo spravodlivosti SR finančne podporovalo

aktivity tých mimovládnych organizácií, ktoré obhajujú ľudské práva osôb so zdravotným postihnutím.

Záver: Rada vlády neprijala vo veci zrušenia ľudskoprávných dotácií v pôsobnosti Ministerstva spravodlivosti SR na rok 2024 formálny záver. Členovia a členky tejto rady, ktorí v nej zastupujú mimovládne neziskové organizácie, avizovali vlastné vyhlásenie k danej téme.

10. B/- Informácia Ministerstva kultúry SR o aktuálnom stave prípravy rezortnej výzvy v dotačnom programe- Kultúra znevýhodnených skupín.

Mgr. Ľubica Vyberalová, členka rady zastupujúca skupinu organizácií osôb s mentálnym postihnutím – požiadala v úvode zástupkyňu Ministerstva kultúry SR o informáciu, kedy bude vyhlásená výzva na predkladanie žiadostí o dotácie v dotačnom programe Ministerstva kultúry SR- Kultúra znevýhodnených skupín.

Mgr. Zora Turancová, zástupkyňa Ministerstva kultúry SR- informovala, že výzva je v príprave, Ministerstvo kultúry SR však aktuálne čaká na stanovisko Protimonopolného úradu SR v súvislosti so schémou minimálnej pomoci. Taktiež informovala, že rezort kultúry diskutuje o možnom redefinovaní priorít dotačného programu tak, aby bolo umožnené alokovať vyššiu sumu finančných prostriedkov na projekty v záujme odstraňovania bariér v prístupe ku kultúre a kultúrnej infraštruktúre.

Záver: Rada vlády SR pre osoby so zdravotným postihnutím zobrala informáciu na vedomie.

10. C/- Informácia o pretrvávajúcich problémoch pri získavaní certifikátov pre tlmočníkov do posunkového jazyka, ktorí poskytujú tlmočnickú službu

Mgr. et Mgr. Jana Filipová členka rady zastupujúca skupinu organizácií osôb so sluchovým postihnutím (skupina osôb so stratou sluchu, ktorých primárnou formou komunikácie je posunkový jazyk)- informovala o pretrvávajúcich problémoch pri získavaní certifikátov pre tlmočníkov do posunkového jazyka, ktorí poskytujú tlmočnickú službu; uvedený certifikát je zákonnou podmienkou pre účely zaregistrovania tlmočníka na VÚC ako poskytovateľa tejto sociálnej služby. Požiadala Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR o riešenie tejto situácie.

PharmDr. Katarína Kluková, členka rady zastupujúca skupinu organizácií osôb so sluchovým postihnutím (skupina osôb so stratou sluchu, ktorých primárnou formou komunikácie je národný hovorený jazyk s využitím kompenzačných a zdravotníckych pomôcok)- využila tento priestor, aby upozornila na to, že na Slovensku nemáme zabezpečený pre osoby so sluchovým postihnutím simultánny prepis, ktorý v Českej republike poskytujú vyššie územné celky už 15 rokov.

10. D/- Informácia o celoplošne zrušených príspevkoch na bývanie pre odídencov z Ukrajiny

JUDr. Zuzana Stavrovská, komisárka pre osoby so zdravotným postihnutím– požiadala štátneho tajomníka Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR o osobnú angažovanosť v prípade

aktuálne zrušených príspevkov na bývanie pre odídenčov z Ukrajiny, kedy sa 22. a 23. februára 2024 rozhodlo, že príspevok sa znižuje o 50 % z 10 Eur na 5 Eur pre všetkých odídenčov z Ukrajiny celoplošne. Je to príspevok na podporu bývania. Jej požiadavka bola zameraná na zraniteľné skupiny seniorov a na osoby so zdravotným postihnutím, ktorí sa nemôžu zamestnať. Na dieťa so zdravotným postihnutím sa prispieva 5 Eur, ale dieťa tu nemôže bez dospelého existovať. Informovala, že na úrade rieši množstvo podnetov od tejto skupiny odídenčov, ktorí sú odkázaní na humanitárnu pomoc zo strany štátu. Uviedla, že spracuje materiál a pošle ho pánovi štátnemu tajomníkovi.

➤ **Ukončenie**

Mgr. Branislav Ondruš, štátny tajomník Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR- poďakoval prítomným za aktívnu účasť na zasadnutí rady a poprial všetkým príjemný zvyšok týždňa.

Zapísala:

PhDr. Mária Homolová v. r.

tajomníčka Rady vlády SR pre osoby so zdravotným postihnutím _____

Schválil:

Mgr. Branislav Ondruš v. r.

štátny tajomník

predsedajúci zasadnutiu Rady vlády SR pre osoby so zdravotným postihnutím _____